

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Riksgälden

Yttrande över Riksgäldens förslag till föreskrifter om kostnadsberäkningar, ansökningar och redovisning av kärntekniska restprodukter

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till föreskrifter om kostnadsberäkningar, ansökningar och redovisning vid finansiering av kärntekniska restprodukter. Föreskrifterna innehåller bestämmelser om vissa delar av kostnadsberäkningar, ansökningar om medel ur kärnavfallsfonden och redovisningar av använda fondmedel. Kostnadsberäkningarna ska bland annat innehålla en redogörelse för de åtgärder och verksamheter som planeras genomföras under de kommande tre kalenderåren. De beräknade kostnaderna för dessa åtgärder och verksamheter ska redovisas fördelat per kalenderår. Förslaget förtydligar bestämmelserna genom att specificera att vissa uppgifter ska lämnas in. Det inkluderar även att mer utförlig information ska lämnas för de åtgärder och den verksamhet som planeras inom den kommande avgiftsperioden om tre år. Avseende tillståndshavares ansökan om utbetalning av medel ur kärnavfallsfonden anges att förslaget ska öka tydligheten för tillståndshavaren om vilket underlag som ska lämnas vid ansökan om utbetalning av medel.

Den som har ett kärntekniskt tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet är enligt lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter skyldig att genomföra och finansiera de åtgärder som behövs för en säker hantering och slutförvaring av verksamhetens restprodukter. Tillståndshavarna ska också genomföra och finansiera en säker avveckling och rivning av anläggningarna när verksamheten inte längre ska bedrivas. Tillståndshavarna ska betala kärnavfallsavgifter och ställa säkerheter. De inbetalda avgifterna förvaltas av Kärnavfallsfonden. Riksgälden har i uppgift att bland annat pröva ansökningar om utbetalning av medel från fonden och revidera hur utbetalade fondmedel använts.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det anges att de bestämmelser som finns om kostnadsberäkningar, ansökningar och redovisningar i finansieringslagen och finansieringsförordningen är förhållandevis knapphändiga. Detta anges ha lett till att det finns stora skillnader i kvaliteten på den underlag som tillståndshavarna och kommuner lämnar till Riksgälden. Vidare anges att detta har försvårat Riksgäldens granskning av framförallt ansökningar om medel ur kärnavfallsfonden och redovisningar av använda medel. En effekt av detta har i några fall blivit

att utbetalningar försenats. Det anges att föreskrifterna syftar till att skapa bättre förutsättningar för Riksgälden att pröva ansökningar om utbetalning och revidera hur utbetalade fondmedel har använts genom att tydliggöra tillståndshavarnas och kommunernas skyldigheter att lämna in viss information. För tillståndshavarnas och kommunernas del anges detta leda till ökad transparens och förutsägbarhet samtidigt som det ger bättre förutsättningar att planera för och leva upp till de krav som Riksgälden ställer. Det framgår även att förslagen bedöms leda till en minskad risk att medel ur kärnavfallsfonden används felaktigt.

Regelrådet gör följande bedömning. Det hade varit önskvärt om det framgick uppgifter om och i så fall vilken omfattning felaktigheter skett. Detta för att tydliggöra vikten av förändringarna.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det anges att ett alternativ till att meddela föreskrifter kan vara att utfärda allmänna råd. Dessa är dock inte bindande, utan en generell rekommendation till företagen om hur de kan agera för att uppfylla de krav som finns i en överordnad bestämmelse. Ytterligare ett alternativ anges vara att ge vägledning om befintliga bestämmelser. Förslagsställaren bedömer dock att dessa alternativ inte ger en tillräckligt tydlig reglering. Den föreskriftsrätt som Riksgälden ges i finansieringsförordningen bör således, enligt förslagsställaren, användas.

Regelrådet gör följande bedömning. Redovisningen av alternativa lösningar är ytterst kortfattad. Det framgår inte om det har övervägts några andra alternativ eller variationer avseende föreskrifternas utformning. Om bedömningen är att föreslagna föreskrifter är den enda möjliga lösningen borde detta ha angetts i konsekvensutredningen, tillika kunde det tydliggjorts vilket handlingsutrymme som finns av överordnad reglering. Vidare hade det varit önskvärt med en explicit redogörelse av effekter av om ingen reglering kommer till stånd. Redovisning som framgår av remissen som helhet är likväl tillräcklig i detta fall.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar bristfällig.

Regelrådet finner redovisningen av effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det framgår ingen redovisning om förslagets överensstämmelse med EU-rätten.

Regelrådet gör följande bedömning. Det saknas uppgifter om förslagets överensstämmelse med EU-rätten och det är heller inte uppenbart att förslaget inte berörs av EU-rätt. Enligt Regelrådet är avsaknaden av redovisning en brist.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten bristfällig.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges att föreskrifterna föreslås träda i kraft den 9 oktober 2019. Eftersom Riksgälden redan i dag begär in mycket av det som regleras i föreskrifterna bedöms dessa inte leda till någon omfattande merarbete för tillståndshavarna. Därmed bedömer förslagsställaren även att den föreslagna tidpunkten för ikraftträdande är acceptabel. Föreskrifterna kommer således att kunna tillämpas vid nästa tillfälle för ansökan om utbetalning vilken ska lämnas till Riksgälden den 30 oktober 2019.

Regelrådet gör följande bedömning. Redovisningen avseende tidpunkt för ikraftträdande är tydlig och innehåller tillräckliga uppgifter. Det saknas dock redovisning avseende om det finns ett behov av speciella informationsinsatser vilket är en brist. Ytterligare uppgifter hade kunnat belysa ett sådant potentiellt behov samt vilka de främst berörda aktörerna för informationsinsatser skulle kunna vara. Om bedömningen är att det saknas behov av speciella informationsinsatser bör det, enligt Regelrådet, anges och motiveras i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av behovet av speciella informationsinsatser bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det anges att föreslagna föreskrifter i första hand berör tillståndshavare. Det anges finnas åtta aktörer som har tillstånd till en kärnteknisk verksamhet som ger eller har gett upphov till restprodukter enligt Strålsäkerhetsmyndighetens sammanställning. Vidare anges det finnas fyra reaktorinnehavare vilka är tillståndshavare som har tillstånd att inneha eller driva en eller flera kärnkraftsreaktorer som inte permanent har stängts av före den 1 januari 1975. Det framgår även att det under 2018 utbetalades ca 2,4 miljarder kronor från kärnavfallsfonden.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår tydliga uppgifter om antal berörda företag vilket är positivt. Regelrådet saknar dock helt uppgifter avseende deras storlek, detta trots att de berörda företagen namngivits. Det är inte rimligt att förvänta sig att läsaren av konsekvensutredningen känner till samtliga företag och/eller eftersöker dess storlek. Baserat på att det inte framgår i vilken utsträckning utbetalningarna från kärnavfallsfonden sker till tillståndshavare respektive kommuner är det heller inte möjligt att med ledning av dessa uppgifter sluta sig till närmare uppgifter om berörda företags storlek.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal och bransch godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån storlek bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Det anges att föreskrifterna ställer tydligare krav på det underlag som en tillståndshavare ska lämna. Detta innebär, enligt förslagsställaren, ökad transparens och förutsägbarhet samtidigt som det ger bättre förutsättningar att planera för och leva upp till de krav som Riksgälden ställer. Riksgälden bedömer effekten på företagens kostnader som begränsade. En viss initial ökning av kostnaderna till följd av en omställning anges dock vara sannolik. Detta bör, enligt förslagsställaren, vägas upp av en ökad förutsägbarhet för tillståndshavarna och minskat behov av kompletteringar. Det anges att under 2018 utbetalades ca 2,4 miljarder kronor från kärnavfallsfonden och under 2019 beräknas utbetalningarna uppgå till ca 2,5 miljarder kronor.

Regelrådet gör följande bedömning. Det anges att kostnader bedöms bli begränsade men någon ytterligare motivering framgår inte. Detta i kombination med avsaknad av uppgifter om företagens storlek gör det svårt att bedöma kostnadernas potentiella omfattning. Om bedömningen är att förslaget inte medför effekter av betydelse för företag borde detta ha tydliggjorts i konsekvensutredningen. Baserat på befintliga uppgifter är det inte möjligt att bedöma de sammantagna effekterna. För att tydliggöra effekterna hade konsekvensutredningen kunnat innehålla kvantifieringar eller försök till kvantifiering.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets administrativa kostnader, andra kostnader och verksamhet bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det framgår ingen redovisning kopplat till påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag.

Regelrådet gör följande bedömning. Det saknas uppgifter om förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag. Om bedömningen är att förslaget inte har någon sådan påverkan ska det, enligt Regelrådet, likväl anges och motiveras i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Det framgår ingen redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden.

Regelrådet gör följande bedömning. Baserat på den i övrigt knapphändig redovisningen om effekterna för företag går det inte att utesluta att förslaget även kan komma att påverka företagen i andra avseenden. Om bedömningen är att det inte finns någon sådan påverkan borde detta ha angetts i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden bristfällig.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det framgår ingen redovisning avseende särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

Regelrådet gör följande bedömning. Givet omständigheterna i det här fallet har det inte varit avgörande för bedömningen.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Det är utifrån remitterad promemoria inte tillräckligt tydligt om förslaget medför effekter av betydelse för företag eller ej. Om bedömningen är att förslaget inte medför effekter av betydelse för företag bör detta motiveras i konsekvensutredningen. Mot bakgrund av detta anser Regelrådet att redovisningen i konsekvensutredningen är otillräcklig.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 21 augusti.

I beslutet deltog Elisabeth Thand Ringqvist, ordförande, Claes Norberg, Lennart Renbjer och Marie-Louise Strömgren.

Ärendet föredrogs av Katarina Porko.

Elisabeth Thand Ringqvist
Ordförande

Katarina Porko
Föredragande